

А. С. Півненко

Ефроїмсон Ілля Якович

ЕФРОЇМСОН Ілля Якович (14. 02. 1913, Сімферополь – 06. 01. 1992, Харків) – живописець і графік. Член СХУ (1962). Учасник 2-ї світової війни. Закін. Харків. худож. інститут (1950; викл. [С. Бесєдін](#), [Г. Бондаренко](#), [О. Кокель](#), [П. Котов](#), [С. Прохоров](#)). Працював у Харків. худож.-вироб. майстернях Худож. фонду УРСР (1951–60). Учасник респ. і всесоюз. мистецьких виставок від 1957. У 1950-і – 1-й пол. 1960-х рр. створював гравюри та автолітографії (літ. образи, спогади про війну, сучасність, спорт). Для робіт 1950-х рр. характерні оповідність, багатофігурність, крупноплановість, контрастність; для 1960-х рр. – ознаки суворого стилю. У 2-й пол. 1960-х рр. працював у галузі діорам на воєнну тему у співавторстві з *В. Парчевським*, *В. Мокрожицьким*. На камер. пейзажах позначилися формал. пошуки. Гол. тема – Харків. У серії «Старе місто» (1968–82) зафіксовані давні р-ни Харкова, у ній простежується орієнтація на традиції «Бубнового валета»; серія «Харків» – варіації мотиву набережної та мостів із ніжними кольор. рішеннями, новобудови з переважанням вертикал. ритмів, контраст. кольорів. Іноді використовував м'який широкий мазок, працюючи мастихіном («Пейзаж із готелем “Мир”», 1980). Краєвиди, присвяч. Криму, відзначаються експресив. і декор. живописом («Старий Гурзуф», «Осінь», «Гурзуф»; усі – 1975). Після інсульту від 1982 працював переважно у майстерні («Вид із вікна майстерні», 1985; «Зимовий день», 1986). Твори вирізняються панорамністю з ніжним пастел. звучанням, градаціями білого кольору. Розробляв живописно-формал. завдання у натюрмортах – декоративність, монументальність, контрастність, вишуканість. Автопортрети відзначаються психологізмом образу, інтенсивністю кольору. У роботах на воєнну тематику переважають риси колектив. портрета, посилені сюжет. лінією. У твор. спадку Е. велика кількість рисунків, які набули самост. значення. Особливо цікавими є станк. композиції на теми насильства над людиною, голоду, репресій (серія «Україна. Рік 1933», 1989; серія за мотивами творчості О. Солженіцина «Архіпелаг ГУЛАГ», 1990), автопортрети і пейзажі. Використовував олівець, сангіну, вугілля, акварель, туш. Окремі роботи зберігаються в НХМ, Харків., Черніг. ХМ.

Фотоілюстрації

Основні твори

живопис – «Рідні поля», «Повернення з фронту» (обидва – 1950), «Автопортрет» (1972), «Солдати» (1984), «Хліб» (1989), «Типажі», «Святі люди» (обидва – 1990-і рр.); гравюри – «Сіач» (1956), «Гармонія», «Біля вогнища», «Рідні руїни» (усі – 1959), «Вода», «Жертви окупації», «Говорить Москва», «Звільнення» (усі – 1964); автолитографії – «До рідного краю» (1957), «Дружинники» (1960), «Нова лінія у колгосп» (1961), «На старті», «Велотрек» (обидві – 1963); графіч. цикл «Тарас Шевченко» (1960-і рр.); діорами – «Бій у селі Соколове 8 березня 1943 року» (1967, Музей рад.-чехословац. дружби у с. Соколове Курської обл., РФ), «Корсунь-Шевченківська битва» (1969, Музей історії Корсунь-Шевченків. битви, Черкас. обл.), «Підпал біржі праці у Краснодоні» (1970, Музей молодогвардійців у м. Краснодон Луган. обл.).

Рекомендована література

1. Котляр Є. Війна і мир Іллі Ефроїмсона // ОМ. 2006. № 4.

Бібліографічний опис:

Ефроїмсон Ілля Якович / А. С. Півненко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-18088>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).